

H A N G Y A

A vásárlási visszatérítés.

Az augusztusban tartott ügyvezető-könyvelői tanfolyamon a legélenkebb vitát a vásárlási-visszatérítés kérdése provokálta, bizonyítva ezzel is azon nagy fontosságot, mellyel a fogyasztási szövetkezetek életében a vásárlási-visszatérítés bír. — A szövetkezetek sorsával, előhaladásával, a cél minnél teljesebb betöltésével odaadón, lelkesedéssel foglalkozó ügyvezetők mind felismerték, hogy a vásárlási-visszatérítés ügyének helyes és alkalmas megoldása szövetkezeti mozgalmunk fejlődésének egyik legerősebb rugója, vásárlási-visszatérítés nélkül pedig elveszítjük mozgalmunk leglényegesebb jellemvonását, mely a magánkereskedelemtől szövetkezeteinket oly élesen elhatárolja.

A kérdés tehát minden szövetkezetre nézve elodázhatatlan lét kérdéssé vált, melynek megoldására keresni kell a leghelyesebb módokat. — Éppen ezért mint általános érdekű ügygel behatóbban és gyakrabban kívánunk foglalkozni, hogy minden szövetkezeti vezetőség tisztán és világosan láthassa a vásárlási-visszatérítésben rejlő hatalmas szövetkezeti fejlesztő erőt.

Vizsgáljuk tehát, hogy mi is a vásárlási-visszatérítés lényege és igazi tartalma.

A fogyasztási szövetkezetnek rendeltetése ugyanis az, hogy tagjainak szükségletét minnél előnyösebben elégítse ki és a beszerzési áron felül csak azért adja az árukat, hogy üzemi költségeit fedezze. Mivel ezt pontosan előre meghatározni a szövetkezet nem tudja, az árukat valamivel magasabban értékesíti és az üzleti év lejártá után utólag állapítja meg azt, hogy a vásárló üzletrészes tagok többet fizettek-e az egyes vásárlásoknál, mint amennyit a szövetkezeti eszme és a fenti elvek szem előtt tartása mellett fizetni kellett volna. Ha többlet-fizetés jelentkezik, akkor ez a többletösszeg a vásárlások arányában visszatérítettik az üzletrészes tagoknak.

A vásárlások után történő ezen visszatérítés bizonyítja tehát legjobban, hogy a szövetkezet nem nyereszkesedésre alakult, nem nagy tőkegyűjtés a feladata, hanem, hogy tagjai zsebébe jusson vissza mindaz, amit egyesült erővel, anyagi, erkölcsi tőkájukkal megteremteni sikerült és főleg az, amit a józan és fe-

lősége tudatában dolgozó vezetőség előre nem látott eshetőségekre számítva, arra bekalkulált, de ami a gondos vezetés mellett nem veszett kárba, hanem megmaradt fölöslegként a szövetkezetnek és természetesen a tagokat illeti.

Az elméletet még fokozottabban követi a gyakorlati megvalósítás szüksége, mert úgy véljük, felesleges annak erkölcsi és szövetkezeti nevelő hatását bővebben fejtegetnünk, hogy mit jelent, ha a tag látja, hogy szövetkezetében az év végén rendszeresen visszajár akár áruban, akár üzletrészen, vagy készpénzben bizonyos érték, ami vásárlásai összegéhez mérten évről-évre emelkedhet. — Akkor bizonyára öntudatosan fog ragaszkodni szövetkezetéhez és minden erejével támogatni fogja a szövetkezetet, amely oly nagyon különbözik a többi kereskedéstől, melyektől soha semmit sem kaphat vissza odavitt pénzéből.

A fogyasztási szövetkezeti elv ezen leglényegesebb alkotó elemének a vásárlási-visszatérítésnek megértése, a gyakorlatba való átültetése mozgalmunk fejlődésére elengedhetetlen követelmény, minél fogva központunk a gyakorlati megoldás kérdésével behatóan foglalkozik.

Legközelebről a gyakorlati kivitel módzatait, azoknak előnyét fogjuk ismertetni szövetkezeteink előtt, hogy ezen fontos ügyet a legmegfelelőbbben oldhassuk meg.

Buzagyűjtés szövetkezeti üzletrészekre.

Legutóbb érkezett jelentés szerint a csikmegyei *Mádéfalvai* szövetkezetnél is megindult a tőkegyűjtő mozgalom, melynek élén *Biró Ferencz* plébános és *Sárossy Béla* ügyvezető tanító állnak. Miután a községben a buzatermés kevés és így a buzagyűjtés nem vezetne célra, árpát és zabot fognak a gazdák szövetkezeti üzletrészekre beszolgáltatni. Igen szép eredményre van kilátás.

Rendkívül szép eredményt mutat fel az aradmegyei *Pankota-i* szövetkezet, ahol a tagok legnagyobb részt terményeik értékesítése után készpénz fizetéssel jegyezték új üzletrészeket. *) — Az eredményt itt közöljük: *Ehling Gáspár* és *Franck Ádám* malomtulajdonosok **10—10 ezer lei értékű liszt, korpa**

*) A tőkegyűjtő mozgalmat *Burghardt Antal* ügyvezető irányítja.

és *buzadara* beszolgáltatásával jegyezték üzletrészt.

Pénzbeli jegyzések a következők: *Popescu Adrián 5000.—, Bleiczfer Ferencz 5000.—, Pfeiffer János 5000.—, ifj. Kaiser Ferencz 2500.—, Fülöp Adolf 1150.—, Totterer József 800.—, Vagalan Cornel 500.—, Burghardt Antal 500.—, ifj. Váritz Ferenc 500.—, Bettisch József 500.—, Bettisch Józsefné 500.—, Buda Onuc 500.—, Kerekes Gyula 200.—, Gajda Józsefné 100.—, Maruster Tódor 100.—, Rakosán Károly 100.—, Lipován Simon 100.—, Cilb Pável 100.—, Salánki Gáspár 40.—, Hönigesz Sebestyén 30.—, Kovács Viktoria 30.—, Reinmüller Antal 30.— leit. — Eddig 32.280.— leu összegű jegyzés történt, melynek még igen szép folytatása várható.*

A központ közleményei.

Áruosztályunk közli a szövetkezetekkel, hogy az új cukor kampány megindulásával központunk azonnal gondoskodott a raktáraknak új cukorral való ellátásáról. A *kristály cukorból* már kellő mennyiség meg is érkezett a raktárhoz, a *kocka cukor* rendelmény pedig uton van. Miután a cukor árak megállapítás folytán általánosságban kialakultak, így a szövetkezetek is nyugodtan beszerezhetik a szövetkezet szükségletét, melyet központunk és raktáraink versenyképes árban bocsátanak a szövetkezetek rendelkezésére. E célból a rendeléseket sürgősen adják az illetékes raktárhoz az ügyvezetők.

Erdély-hegyaljai elsőrendű fajborainkra ismételtén felhívja központunk a szövetkezetek figyelmét, melyeknek beszerzésénél különös súlyt helyeztünk arra, hogy a szövetkezetek hosszabb időre egy fajta, kiváló minőségű zamatos fajborral legyenek elláthatók.

Az 1922. évi termésű Erdély-hegyaljai som borunkat literenként 11.50 lejért hordóban bocsátjuk a szövetkezetek rendelkezésére. Erdély-hegyaljai leányka és tramini ó fajborainkat pedig palackozva hozzuk forgalomba.

Felkérjük szövetkezeteinket, hogy bor rendelésüket az illetékes raktárhoz adják fel, mert biztosítjuk, hogy borunk minősége a legkényesebb igényeket is ki fogja elégíteni.

A szatmári transitó raktárunk kötelékébe tartozó szövetkezeteket értesítjük, hogy a szatmári transitóhoz megérkezett a *biharszilágyi petroleum* és így ezen igen fontos szükségleti cikkből a raktár a szövetkezetek igényét kielégítőképpen ki tudja elégíteni.

A raktárt azonkívül felszereltük minden fontos szükségleti cikkel: u. m. új kristály cukorral, fűszerárúkkal, zománc edényekkel stb. és így felkérjük a körzetbe tartozó szövetkezetek ügyvezetőit, hogy árrendeléseikkel a szatmári transitó raktárunkat rendszeresen keressék fel, mert raktárunk a legelőnyösebben és a legmegfelelőbben fogja a szövetkezetek szükségletét kielégíteni.

Tájékoztatásul közöljük, hogy az 1924. évi „Hangya” Naptár elfogyott a szövetkezetek előjegyzése alapján és a nyomda a papír árak és munka költségek rohamos emelkedése miatt az utánnyomást nem tudta vállalni.

Szövetkezeteinknek, akik előjegyzést nem tettek, 2—2 példány „Hangya” Naptár-t még is küldöttünk abból a célból, hogy azt megismerhessék és jövőben idejében megrendelhessék a szövetkezeti propaganda és a szövetkezet népszerűsítésének céljaira. Kérjük e minta naptárakat nyilvános helyen, szövetkezeti és népházakban, gazdakörökben, vagy szövetkezeti korcsmákban közszemlére elhelyezni, hogy a nép azt forgathassa.

A küldött két példány árával a szövetkezetet 20 leuval megterheljük önköltségi áron alul, kérjük e megterhelést elfogadni sziveskedjenek.

Felhívjuk szövetkezeteinket, miszerint az üres 25—40 literes pálinkás hordóinkat sürgősen küldjék be a raktárhoz, hogy a pálinka rendeléseket zavartalanul és haladéktalanul eszközölhessük, különben hordók hiányában csak késedelemmel tehetnénk eleget :-: szövetkezeteink rendeléseinek. :-:

A biztosítási-ügyosztály közleményei.

Bár kiküldött ellenőreink szigorú utasításokkal vannak ellátva arra nézve, hogy a tűz és betörés biztosítások ügyét a szövetkezeti igazgatóságok és felügyelőbizottságokkal megbeszéljék, a kellő tájékoztatásokat a helyes biztosításra vonatkozólag megadják, mégis tekintettel arra, hogy ellenőreink a szövetkezeteket ritkán kereshetik fel és időközben is történhetnek oly változások, amik a biztosításokat és azok díját igen lényegesen befolyásolják, — szükségesnek látjuk, hogy a biztosításokra nézve az alábbi tájékoztatót adjuk ki, illetve ismételjük meg:

Az alapszabályok 39. ik §-a értelmében az igazgatóságok és felügyelőbizottságok úgy egyetemlegesen, mint külön-külön is teletöltesek a mulasztásukból a szövetkezetet érhető károkért. Ilyen

mulasztást képezhet az is, ha az igazgatóság és felügyelőbizottság a szövetkezet vagyont tűz és betörés ellen egyáltalán nem, vagy kellő tájékoztatások dacára nem kellő mérvben biztosítja, vagy az árukészlet értékének az árucikk árak tetemes emelkedése folytán időközi megnövekedését, avagy tetőzet, házsám változást központunkkal nem közli, mert az esetben, ha pl. cserépfedél alá kerülve, ott elégnek és a tetőzet változás bejelentve nem volt, a biztosító intézet kártérítésre nem köteles. Az esetben pedig, ha a raktárkészlet nincs megfelelő összegben biztosítva, mert a biztosított összeg a káresetkor raktárkészlet értékénél kisebb, a biztosító intézet arányszámítás alkalmazzon és a nem biztosított összeg arányában a szövetkezet kárban marad. Pl. ha a szövetkezet árukészlete 50.000 leura van biztosítva, holott a raktárkészlete a káresetkor az időközi áremelkedések folytán 100.000 leura emelkedett fel, a nélkül, hogy ezt az igazgatóság velünk a biztosítások felemelése végett közölte volna, a biztosító intézet nem volna kötelezhető a teljes kár kifizetésére csak oly arányban, mint amely arányban áll az 50.000 leu a 100.000 leuhoz, vagyis a szövetkezet kára csak fele összegben térülne meg és a másik felében az igazgatóság mulasztása folytán kárban maradna. Afelől, hogy a szövetkezet mily házsám, mily tetőzet alatt, mily összegre van tűz és betörés ellen biztosítva, — a kiadott rózsaszínű biztosítási lapról lehet tájékozódást szerezni.

A betörés biztosításoknál különösen a következőkre kell figyelni:

A napi bevételeket a pénztárosnak való átadásáig zárt fiókban tartjuk és csak oly összegben, amely összegre az biztosítva van, mert ha netalán betörés esetén a fiókon külerőszak, feltörés nyomai nem látszanak, a biztosító intézet nem fizet kártérítést, ha pedig több készpénzt lopnak el, csak annyit fizet, mint amennyi biztosítva van, a többi összeg erejéig a szövetkezet kárban marad. — Kívánatos tehát, hogy készpénzt oly összegben biztosítsunk, mint amennyit, mint legmagasabb összeget zárt fiókban tartani szoktunk. Az évi biztosítási díj 1000 Leuként 20 Leu.

Ott, ahol vasszekrény is van, oly összegű készpénz biztosítása ajánlatos, mint amennyi, mint legmagasabb összeg ott tartani szokott, a vasszekrényben őrzött készpénz biztosítási díja 5000.— Leuig 1000.— Leuként 4 Leu, 5000.— leu felül 1000.— Leuként 6.— Leu.

Mindezekből kitetszik, mennyire fontos, hogy a t. igazgatóságok a biztosításokat kellő módon, kellő mennyiségben adják fel és az árukészlet nagyobb mérvű időközi megnövekedését a tetőzet-, házsám változást az ellenőr kiszállását be nem várva, időközönként is központtal közöljék, hogy ezáltal a szövetkezet anyagi érdekei emberi számítás szerint kellőleg megvédve legyenek.

A tűz- vagy betöréskár esetet a nagy-

enyedi központ biztosítási osztályával azonnal közölni kell, jelezve a kár hozzávetőleges nagyságát.

Ügyvezetés.

Központunk már most szükségesnek tartja felhívni a szövetkezetek vezetőségének figyelmét arra a körülményre, hogy a jövő év első negyedében január hó elejétől előreláthatóan április hó közepéig ellenőreink azon eljárás szerint, mint a folyó évben is történt, az illetékes tranzitó raktáraknál fogják a szövetkezetek ez évi mérlegét elkészíteni, hogy az évi zárszámadások a rendeltileg előirt időben feltétlenül a pénzügyi hatóságokhoz beadhatók legyenek.

Ezen sürgős és halaszthatatlan munkálatokra való tekintettel a jövő év első negyedében nem küldhet a központ ellenőrt a szövetkezetekhez, csak nagyon kivételes és a központ által is indokoltnak talált esetben, mert a mérleg munkálatok az ellenőroket ez időben teljesen le fogják foglalni.

Ajánljuk tehát a vezetőségeknek, hogy amely szövetkezetnél a közel múltban nem volt leltározás, ott még a folyó, vagy a következő hónapban feltétlenül vegyenek fel leltárt saját hatáskörükben és győződjenek meg a bolt- és korcsma-kezelő helyes működéséről, hogy amennyiben a boltost bármily okból mással kívánják felcserélni, azt még ez évben megtehessek ellenőruink közreműködése mellett. A leltározás módozatairól a lapunk f. évi 1. számában megjelent ismertetésből kimerítő tájékozódás szerezhető. A megejtendő leltározás eredményéről kérjük feltétlenül értesítsék központunkat az ügyvezetők, hogy amennyiben nagyobb hiány merülne fel és így szükség mutatkozna, november és december hónapokban ellenőruinket kiküldhessük az ügyek rendezése végett.

Előre jelezni kívánjuk, hogy jövő évi április 15-ike után is elsősorban azokat a szövetkezeteket fogjuk ellenőreinkkel meglátogatni, ahol az évi mérleg szerint nem volt kielégítő az üzlet-eredmény.

Ennek figyelembe vételével tehát a szövetkezeti vezetőségek alaposan vizsgálják felül szövetkezetük ügyeit és ha azoknak rendezése ellenőrt kíván, úgy mielőbb értesítsék központunkat erre vonatkozólag.

Minden tag szerezzen

egy új tagot az E. G. E.-nek.

A „Hangya” című mellékletet szerkesztő:

DR. SZENT-IVÁNYI ÁRPÁD.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

12 E. G. E. UJÁRA.